

MİLLİ AZƏRBAYCAN TARİXİ MUZEYİ

**Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri
xatirə medallarında**

**Выдающиеся личности Азербайджана в
медальерном искусстве**

k a t a l o q

*(Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin
kolleksiyası əsasında)*

BAKİ – 2022

**Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin
Elmi Şurasının qərarı ilə nəşr olunur.**

Elmi redaktor: Fərhad Cabbarov
Mətn: Sənubər Qasımova

Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri xatirə medallarında
(Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin kolleksiyası əsasında).
Kataloq. Bakı: ..., 2022, 30 səh.

Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri xatirə medallarında

Выдающиеся личности Азербайджана в медальерном искусстве

Хatirə medalları tarixi yaddaşı qoruyan, tarixi hadisələri "metal salnamə"də əks etdirən qiymətli mənbədir. Tanınmış şairlərin, yazıçıların, alimlərin, siyasətçilərin, bəstəkarların, rəssamların yubileylərinə həsr olunan medallar medalyerlərin yüksək ustalığı nəticəsində yaranmış əsl incəsənət nümunələridir.

Oxucuların diqqətinə təqdim olunan bu kataloqda Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin Köməkçi Tarixi Fənn Materialları Fondunun kolleksiyasında qorunan və Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətlərinə həsr olunan xatirə medalları təqdim edilir.

XX əsrin ikinci yarısında portret janrı medalyer sənətində əsas yer tuturdu. İlk vaxtlarda portretlər üzərində işləyərkən ənənəvi akademik yazma üslubuna üstünlük verilirdi. Təsviri vasitələrin tədricən təkmilləşdirilməsi tərtibatda da dəyişikliklərə səbəb olmuşdu. Belə ki, portretlər təsvir olunan medalların arxa tərəfi daha fərqli və ifadəli hazırlanmağa, yığcam yazılar və tarixlər əvəzinə portreti Çəkisilən şəxsiyyətin xarakterini,

Юбилейные медали - распространенная форма хранения исторической памяти. В своеобразной «металлической летописи» под особым углом отражены многие исторические события. Благодаря мастерству медальеров, появилось немало медалей, посвященных юбилейным датам известных поэтов, писателей, ученых, политиков, композиторов, художников и др., одаривших родную страну плодами своего ума и таланта, и вместе с тем представляющие собой подлинное произведение искусства.

В данном каталоге представлены настольные медали, изготовленные к юбилейным датам выдающихся личностей Азербайджана, бережно хранящиеся в коллекции Фонда материалов вспомогательных исторических дисциплин Национального музея истории Азербайджана.

Во второй половине XX века господствующее место в медальерном искусстве зани-

peşə sahəsini göstərən, tamamlayan təsvirlər verilməyə başladı. Dahi Azərbaycan şairi və filosofu Məhəmməd Füzulinin vəfatının 400 illiyinə həsr olunmuş medal buna nümunədir. Moskvalı heykəltəraş-medalyer V.M.Akimuşkinanın 1959-cu ildə hazırladığı bu medalın aversində şairin portreti, reversində isə onun yaradıcılığının şah əsəri olan “Leyli və Məcnun” poemasından səhnə təsvir edilmişdir. Başqa bir misal: SSRİ Rəssamlar İttifaqının üzvü, Azərbaycan SSR tətbiqi incəsənət ustası, medalyer P.A.Xryunovun hazırladığı böyük Azərbaycan bəstəkarı Üzeyir Hacıbəyliyə həsr olunmuş “Ü.Hacıbəyovun anadan olmasının 80 illiyi” yubiley medalının aversində bəstəkarın profil şəkli, reversində isə “Koroğlu” operasından baş qəhrəmanın dağların fonunda atın üzərində əyləşdiyi səhnə təsvir olunub. Medalyerin portret işlərinə həmçinin yazıçı, maarifçi Mirzə Fətəli Axundzadənin 150, satirik şair Mirzə Ələkbər Sabirin 100 illiyinə hazırladığı medallar da aiddir. Kompozisiya həllinin asanlıqı, təsvirlərin lakonikliyi və dəqiqliyi P.A.Xryunovun işlərinə xas cəhətlərdir.

Azərbaycanlılar arasında ilk medalyer olan Aslan Rüstəmov bu sənət növünə böyük töhfələr vermiş, bir sıra monumental, dekorativ-monumental, həmçinin xatirə barelyefləri hazırlamışdır. XVIII əsrin şairi və dövlət xadimi Molla Pənah Vəqifə (1968-ci il), XX əsrin əvvəllərinin ictimai-siyasi xadimi Məşədi Əzizbəyova (1975-ci il) həsr olunmuş yubiley medalları medalyerin ilk işləri idi. Özünəməxsus üslub axtarışında olan A.Rüstəmov milli ruha, adət-ənənələrə uyğun bədii for-

mal portret. Первоначально при работе над портретными образами руководствовались традиционной академической манерой лепки. В дальнейшем оформление претерпело изменения благодаря усовершенствованию изобразительных средств. Обратные стороны портретных медалей становятся более разнообразными и выразительными. Вместо лаконичных надписей и дат появляется изображение, дополняющее и раскрывающее характер или род деятельности портретируемого. Примером может служить медаль, изготовленная московским скульптором-медальером В.М.Акимовской в 1959 году и посвященная 400-летию кончине великого азербайджанского поэта и философа Мухаммеда Физули. На аверсе медали - портрет поэта, а на реверсе изображена сцена из поэмы «Лейли и Меджнун», которая явилась вершиной его творчества. Другой пример - юбилейная медаль «80 лет со дня рождения У.Гаджибекова», изготовленная членом Союза Художников СССР, мастером прикладного искусства Азербайджанской ССР медальером П.А.Хрюновым и посвященная великому азербайджанскому композитору Узеиру Гаджибейли. На аверсе представлен портрет композитора в профиль, на реверсе - сцена из оперы «Кероглу»: главный герой восседает на скачущем коне на фоне горы. К портретным работам медальера также относятся юбилейные медали к

malar yaratmağa çalışırdı. Moskva və Leningrad (indiki Sankt-Peterburq) zərbxanalarında Cəlil Məmmədquluzadənin 100, Müslüm Maqomayevin 80 illik yubileyləri münasibətilə zərb edilmiş, həmçinin Nizami Gəncəvinin, Əcəmi Naxçıvanının, İmadəddin Nəsiminin, Cəfər Cabbarlının, Nəriman Nərimanovun, Mirzə Fətəli Axundzadənin, Mikayıl Müşfiqin və başqalarının xatirəsinə həsr olunmuş medallar milli kolorit, yüksək ustalıq və zərgər dəqiqliyi ilə diqqəti cəlb edir.

Telman və Eldar Zeynalov qardaşları da Azərbaycan medalı sənətinə mühüm töhfələr vermişlər. Onların hazırladıqları yubiley medalları modelin əsas xarici cizgilərini tutmaq bacarığı ilə seçilir. Yeni bədii həll axtarışında olan müəlliflər get-gedə ənənəvi profil portretindən imtina edərək, əsas diqqəti portretin psixoloji xüsusiyyətlərinə yönəldirlər. Səməd Vurğunun, Üzeyir Hacıbəylinin, Nizaminin, Səttar Bəhlulzadənin yubileyləri münasibətilə hazırlanan portretli medallarda həmin şəxsiyyətlərin daxili dünyası üz cizgilərinin ifadəli təsviri vasitəsilə çatdırılır.

Azərbaycan medalı sənətinin tanınmış nümayəndələrindən biri də Namiq Dadaşovdur. O, tipik xüsusiyyətlərə diqqəti yönəltməklə, obrazın daha dolğun açılmasına imkan verən yardımçı aksesuarlardan istifadə edirdi. N.Dadaşov tərəfindən Nəriman Nərimanova, Soltan Məcid Əfəndiyevə, Qara Qarayevə, Niyaziyə, Bülbülə, Fuad Əbdurəhmanova həsr olunmuş xatirə medalları hazırlanmışdı.

Medal sənətində portretin əsas rolu təbii və məntiqidir. Azərbaycanın tanınmış şəxsiyyətlərinin

150-letiyə yazıçı-şair Mirzə Fətəli Axundzadə, 100-letiyə yazıçı-şair Mirzə Ələkbər Sabir. Для работ этого художника-медальера характерны простота композиционного решения, лаконизм изображений и четкий рисунок.

Первым азербайджанцем медальером, внесшим весомый вклад в медальерное искусство, является Аслан Рустамов. Им создан также ряд монументальных, декоративно-монументальных, а также памятных барельефов. К ранним работам медальера относятся юбилейные медали, посвященные поэту XVIII века Молле Панаху Вагифу (1968 г.) и общественно-политическому деятелю начала XX века Мешади Азизбекову (1975 г.). В поисках собственного стиля медальер стремился к художественным формам, которые соответствуют духу национальных традиций. Изготовленные на Московском и на Ленинградском (ныне – Санкт-Петербургском) монетных дворах памятные медали к 100-летию Джагила Мамедгулузаде, 80-летию Муслима Магомаева, а также посвященные Низами Гянджеви, Аджмеи Нахчывани, Насими, Джафару Джаббарлы, Нариману Нариманову, Мирзе Фатали Ахундзаде, Микаилу Мушфигу и многие другие, обращают на себя внимание национальным колоритом, высоким мастерством и ювелирной точностью.

Важный вклад в медальер-

yətlərinin portretlərini yaradan medal yerlər Şərq incəsənətinə xas olan motivlərdən yararlanaraq, personajların mənəvi dünyasını dərinlən, bütün incəlikləri ilə verməyi bacarmışlar.

ное искусство Азербайджана внесли братья Тельман и Эльдар Зейналовы. Их портретные юбилейные медали отражают поразительную способность авторов схватывать главные внешние черты модели. В поисках нового художественного решения авторы все чаще отказываются от традиционного профильного портрета, сосредотачивая внимание на психологической характеристике портрета. Иллюстрацией могут служить портретные медали к юбилейным датам Самеда Вургунa, Узеира Гаджибейли, Саттара Бахлулзаде, в которых посредством выразительного изображения черт лица мастерски передан внутренний мир персонажей.

Еще один видный представитель азербайджанского медальерного искусства - Намиг Дадашев. Акцентируя внимание на типичных особенностях, он использовал вспомогательные аксессуары, которые помогают полнее раскрыть образ. Н.Дадашевым созданы памятные медали, посвященные Н.Нариманову, Солтан Меджиду Эфендиеву, Гара Гараеву, Ниязи, Бюльбюлю, Фуаду Абдурахманову.

Центральная роль портрета в медальерном искусстве естественна и логична. В портретах деятелей прошлого и современности, созданных азербайджанскими медальерами, прослеживаются мотивы, навеянные искусством Востока, духовный облик персонажей раскрывается во всей глубине, неповторимо яркими гранями.

Məhəmməd Füzulinin vəfatının 400 illiyi münasibətilə buraxılmış medal.
Müəllif: V.M.Akimuşkina.
1959-cu il.
Leningrad zərbxanası.
Tiraj: 3110 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi – 118,78 q
İnv. №524.

Медаль, посвященная 400-летию со дня смерти Мухаммеда Физули.
Автор: В.М.Акимущкина.
1959 год.
Ленинградский монетный двор.
Тираж : 3110 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр – 60 мм; вес – 118,78 г
Инв. № 524.

Məhəmməd Füzuli (1494-1556) – şair, mütəfəkkir, XVI əsr Azərbaycan ədəbiyyatının ən tanınmış nümayəndəsi. Əsərlərini ərəb, fars və türk dillərində yazan M.Füzulinin yaradıcılığı bu günədək nəinki Azərbaycanda, eyni zamanda Yaxın və Orta Şərqdə, Mərkəzi Asiyada məşhurdur. Şairin 1536-cı ildə yazdığı “Leyli və Məcnun” poeması dünya ədəbiyyatı tarixində məhəbbət mövzusuna həsr olunan ən mükəmməl, dərin məzmunlu əsərlərdən biri sayılır. Medalın aversində “Məhəmməd Füzuli (1498-1556)”, reversində isə “Böyük Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin vəfatının 400 illiyi” sözləri yazılıb.

Мухаммед Физули (1494-1556) – поэт, деятель, выдающийся мыслитель азербайджанской литературы XVI века. Произведения М.Физули написанные на арабском, персидском, тюркском языках популярны по сей день не только в Азербайджане, но и на Ближнем и Среднем Востоке, а также в Центральной Азии. Созданная в 1536-м году его поэма «Лейли и Меджнун» на тему любви является одной из совершенных и глубоко содержательных произведений в истории мировой литературы. На аверсе медали на азербайджанском языке выгравирована надпись “Мухаммед Физули (1498-1556)”, на реверсе - “400-летие со дня смерти великого азербайджанского поэта Мухаммеда Физули”.

Mirzə Fətəli Axundovun anadan olmasının 150 illiyi münasibətilə buraxılmış medal.

Müəllif: P.A.Xryunov.
1962-ci il.

Leningrad zərboxanası.

Tiraj: 1325 ədəd.

Material: tompak.

Ölçüsü: diametr – 65 mm;

Çəkisi – 123,08 q

Inv. №526.

Медаль, посвященная 150-летию со дня рождения Мирзы Фатали Ахундова.

Автор: П.А.Хрюнов.
1962 год.

Ленинградский монетный двор.

Тираж: 1325 экз.

Материал: томпак.

Размер: диаметр - 65 мм; вес – 123,08 г

Инв. №526.

Mirzə Fətəli Axundzadə (1812-1878) - yazıçı, maarifçi, şair, filosof və ictimai xadim. Azərbaycan realist dramaturgiyasının banisi.

Medalın aversində Azərbaycan dilində "Mirzə Fətəli Axundov 1812-1962", reversində isə Azərbaycan və rus dillərində "Böyük Azərbaycan yazıçısı və filosofu. Anadan olmasının yüz əlli illiyi" sözləri yazılıb.

Мирза Фатали Ахундзаде (1812-1878) – писатель, просветитель, поэт, философ и общественный деятель. Основоположник азербайджанской реалистической драматургии.

На аверсе медали выгравирована надпись на азербайджанском языке «Мирза Фатали Ахундов 1812-1962», на реверсе на азербайджанском и русском языках - «Великий азербайджанский писатель и философ. Сто пятьдесят лет со дня рождения».

Mirzə Ələkbər Sabirin
anadan olmasının 100 il-
liyi münasibətilə buraxıl-
mış medal.
Müəllif: P.A.Xryunov.
1962-ci il.
Leningrad zərbxanası.
Tiraj: 818 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 65 mm;
Çəkisi – 134,47 q
İnv. №523.

Медаль, посвященная
100-летию со дня рожде-
ния Мирзы Алекпера
Сабир.
Автор: П.А.Хрюнов.
1962 год.
Ленинградский монетный
двор.
Тираж: 818 экз.
Материал: томпок.
Размер: диаметр –
65 мм; вес - 134.47 г
Инв. №523.

Mirzə Ələkbər Tahirzadə (Sabir)
(1862 - 1911) – şair, pedaqoq, maa-
rifçi, ictimai xadim. Azərbaycanca
satirik poeziyanın banisi. Medalın
arxa hissəsində M.Ə.Sabirin “Ru-
hum” şeirindən:

“Mən gedərsəm, var olsun amalım!
Yaşasın şəhriyari-hürriyyət!
Yaşasın şəhriyari-hürriyyət!
Mən gedərsəm, var olsun amalım!”
beyti həkk olunub.

Мирза Алекпер Таирзаде (Сабир)
(1862-1911) - поэт, педагог, про-
светитель и общественный дея-
тель. Основатель азербайджан-
ской сатирической поэзии. На
оборотной стороне медали дан
отрывок из стихотворения поэта
«Моя душа».

Üzeyir Hacıbəylinin anadan olmasının 80 illiyinə həsr edilmiş medal.
Müəllif: P.A.Xryunov.
1966-cı il.
Moskva zərbxanası.
Tiraj: 531 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr - 60 mm;
Çəkisi – 93,75 q
İnv. №809.

Медаль, посвященная 80-летию со дня рождения Узеира Гаджибейли.
Автор: П.А.Хрюнов.
1966 год.
Московский монетный двор.
Тираж: 531 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр – 60 мм; вес – 93,75 г
Инв. №809.

Üzeyir Hacıbəyli (1885-1948) – bəstəkar, pedaqoq, publisist, alim. Azərbaycan professional musiqisinin, milli operanın banisi, Şərqdə ilk konservatoriyanın qurucusu.

Узеир Гаджибейли (1885-1948) -композитор, педагог, публицист, ученый. Основоположник азербайджанской профессиональной музыки, национальной оперы, создатель первой на Востоке консерватории.

Molla Pənah Vəqifin anadan olmasının 250 illiyinə həsr edilmiş medal.

Müəllif: A.M.Rüstəmov.

1968-ci il.

Leningrad zərbxanası.

Tiraj: 1000 ədəd.

Material: tompak.

Ölçüsü: diametr – 60 mm;

Çəkisi – 123,56 q

İnv. №2176.

Медаль, посвященная 250-летию со дня рождения Моллы Панаха Вагифа.

Автор: А.М.Рустамов.

1968 год.

Ленинградский монетный двор.

Тираж: 1000 экз.

Материал: томпак.

Размер: диаметр – 60 мм;

вес – 123,56 г

Инв. №2176.

Molla Pənah Vəqif (1717-1797) - şair, dövlət xadimi, Qarabağ xanlığının vəziri.

Молла Панах Вагиф (1717-1797) - поэт, государственный деятель, визирь Карабахского ханства.

Məşədi Əzizbəyovun
anadan olmasının 100 illi-
yinə həsr edilmiş medal.
Müəllif: A.M.Rüstəmov.
1975-ci il.
Leningrad zərboxanası.
Tiraj: 300 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi – 104 q
İnv. №1281.

Медаль, посвящен-
ная 100-летию со дня
рождения Мешади
Азизбекова.
Автор: А.М.Рустамов.
1975 год.
Ленинградский монет-
ный двор.
Тираж – 300 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр –
60 мм; вес – 104,00 г
Инв. №1281.

Məşədi Əzizbəyov (1876-1918) – XX əsrin əvvəllərinin ictimai-siyasi xadimi, Azərbaycan sosial-demokratik və bolşevik hərəkatının fəal üzvü.

Мешади Азизбеков (1876-1918) – общественно-политический деятель начала XX в., активный член социал-демократического и большевистского движения в Азербайджане.

Əcəmi Naxçıvaniyə həsr
olunmuş medal.
Müəllif: A.M.Rüstəmov.
1976-cı il.
Moskva zərxbanası.
Tiraj: 500 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi – 122,88 q
İnv. №2237.

Медаль, посвященная
Аджеми Нахчывани.
Автор: А.М.Рустамов.
1976-й год.
Московский монетный
двор.
Тираж: 500 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр - 60
мм; вес – 122,88 г
Инв. №2237.

Əcəmi ibn Əbubəkr Naxçıvani - XII
əsr memarı, Naxçıvan memarlıq
məktəbinin banisi.

Аджеми ибн Абубакр Нахчывани
– зодчий XII в., основатель Нахчы-
ванской архитектурной школы.

Hüseyn Cavidin anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilmiş medal.
Müəllif: A.M.Rüstəmov.
1982-ci il.
Leningrad zərbxanası.
Tiraj: 500 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi – 99,55 q
İnv. №2191.

Медаль, посвященная 100-летию со дня рождения Гусейна Джавида.
Автор: А.М.Рустамов.
1982 год.
Ленинградский монетный двор.
Тираж: 500 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр – 60 мм; вес -99,55 г
Инв. №2191.

Hüseyn Rasizadə (Cavid) (1884-1941) - şair, dramaturq, pedaqoq. XX əsr Azərbaycan romantizminin ən böyük nümayəndələrindən biri. Medalın arxa tərəfində şairin "Məzarlıqdan keçirkən" şeirindən "Bəxtiyarsan, əgər çəkdiyin əmək Sahan sərgisinə versə bir çiçək" beyti həkk edilmişdir.

Гусейн Расизаде (Джавид) (1884-1941) - поэт, драматург, педагог. Один из выдающихся представителей азербайджанского романтизма XX века.

На оборотной стороне медали выгравирован отрывок из стихотворения поэта «Проходя кладбище».

Fikrət Əmirova həsr olunmuş medal.
Müəllif: A.M.Rüstəmov.
1990-cı il.
Moskva zərboxanası.
Tiraj: 500 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi– 126,84 q
İnv. №816.

Медаль, посвященная
Фикрету Амирову.
Автор: А.М.Рустамов.
1990 год.
Московский монетный
двор.
Тираж: 500 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр –
60 мм; вес – 126,84 г
Инв. №816.

Fikrət Əmirov (1922-1984) – bəstəkar, pedaqoq, musiqi tarixində simfonik muğam janrının banisi.

Фикрет Амиров (1922-1984) - композитор, педагог, основоположник жанра симфонического мугама в музыкальной истории.

Mikayıl Müşfiqə həsr olunmuş medal.

Müəllif: A.M.Rüstəmov.

1990-cı il.

Moskva zərboxanası.

Tiraj: 500 ədəd.

Material: tompak.

Ölçüsü: diametr –

60 mm; Çəkisi – 108,38 q

İnv. №2186.

Медаль, посвященная Микаилу Мушфигу.

Автор: А.М.Рустамов.

1990 год. Московский монетный двор.

Тираж: 500 экз.

Материал: томпак.

Размер: диаметр –

60 мм; вес – 108,38 г

Инв. №2186.

Mikayıl İsmayılzadə (Müşfiq) (1908-1937) – şair, tərcüməçi, XX əsr Azərbaycan modernist poeziyasının yaradıcılarından biri. 1937-ci ildə, 29 yaşında, saxta ittihamlar əsasında repressiyaya məruz qalmış və güllələnmişdir. Medalın arxa tərəfində həkk olunan sınımış qərənfil istedadlı şairin vaxtsız ölümünü simvolizə edir.

Микаил Исмаилзаде (Мушфиг) (1908-1937) – поэт, переводчик, один из создателей азербайджанской модернистской поэзии XX века. В 1937 году, в возрасте 29 лет, на основании сфабрикованного обвинения подвергся репрессиям и был расстрелян. Сломанная гвоздика, изображенная на оборотной стороне медали символизирует безвременную смерть талантливого поэта.

Mirzə Ələkbər Sabirə həsr olunmuş medal.

Müəllif: A.M.Rüstəmov.

2014-cü il.

Kiyev zərboxanası.

Tiraj: 250 ədəd.

Material: yarımtoompak.

Ölçüsü: diametr –

60 mm; Çəkisi – 137,82 q

İnv. №2192.

Медаль, посвященная

Мирзе Алекперу Сабиру.

Автор: А.М.Рустамов.

2014 год. Киевский

монетный двор.

Тираж: 250 экз.

Материал: полутомпак.

Размер: диаметр –

60 мм; вес – 137,82 г

Инв. №2192.

Nizami Gəncəviyə həsr olunmuş medal.
Müəllif: A.M.Rüstəmov.
2014-cü il.
Kiyev zərboxanası.
Tiraj: 250 ədəd.
Material: yarım tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi – 135,64 q
İnv. №2191.

Медаль, посвященная Низами Гянджеви.
Автор: А.М.Рустамов.
2014 год.
Киевский монетный двор.
Тираж: 250 экз.
Материал: полутомпак.
Размер: диаметр – 60 мм; вес – 135,64 г
Инв. №2191.

Əbu Məhəmməd İlyas ibn Yusif (Nizami Gəncəvi) (1141-1209) - şair, filosof, klassik Şərq ədəbiyyatında ilk "Xəmsə"nin yaradıcısı. Nizaminin irsi bütün dövrlərdə şairlər üçün ilham mənbəyi olmuş, əsərlərinə həm Şərqdə, həm də Qərbdə 500-dən artıq nəzirə yazılmışdır.

Абу Мухаммед Ильяс ибн Юсуф (Низами Гянджеви) (1141-1209) – поэт, философ, создатель первой в классической восточной литературе «Хамсе» («Пятерицы»). Наследие Низами всегда служило источником вдохновения для поэтов – как на Востоке, так и на Западе было написано свыше 500 подражаний на его произведения.

Səməd Vurğunun anadan olmasının 70 illiyinə həsr edilmiş medal. Müəllif: E.Q. və T.Q.Zeynalovlar. 1990-cı il. Leningrad zərəbxanası. Tiraj: 1045 ədəd. Material: tompak. Ölçüsü: diametr – 60 mm; Çəkisi – 154,51 q İnv. № 2183.

Медаль, посвященная 70-летию со дня рождения Самеда Вургуна. Автор: Э.Г. и Т.Г. Зейналовы. 1990 год. Ленинградский монетный двор. Тираж: 1045 экз. Материал: томпак. Размер: диаметр – 60 мм; вес – 154,51 г Инв. № 2183.

Səməd Vəkilov (Vurğun) (1906-1956) – şair, dramaturq, tərcüməçi, alim. Azərbaycanın ilk xalq şairi.

Самед Векилов (Вургун) (1906-1956) – поэт, драматург, переводчик, ученый. Первый народный поэт Азербайджана.

Səttar Bəhlulzadəyə həsr
olunmuş medal.
Müəllif: E.Q. və T.Q.Zey-
nalovlar.
1991-ci il.
Moskva zərboxanası.
Tiraj: 500 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi – 129,99 q
İnv. №2185.

Медаль, посвященная Сат-
тару Бахлулзаде.
Автор: Э.Г. и Т.Г. Зейналовы.
1991 год.
Московский монетный
двор.
Тираж: 500 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр - 60 мм;
вес – 129,99 г
Инв. № 2185.

Səttar Bəhlulzadə (1909-1974) - Azər-
baycan SSR Xalq rəssamı, Azərbaycan
təbiətini vəsf edən irihəcmli təs-
viri sənət əsərlərinin müəllifi.

Саттар Бахлулзаде (1909-1974) -
народный художник Азербайд-
жанской ССР, автор больших
лирических пейзажных картин,
воспевающих природу Азербайд-
жана.

Bülbülün vəfatının
25 illiyinə həsr edilmiş
medal.
Müəllif: N.Dadaşov.
1987-ci il.
Moskva zərbxanası.
Tiraj: 700 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi – 119,72 q
İnv. №1757.

Медаль, посвященная
25-летию со дня смерти
Бюльбюля.
Автор: Н.Дадашев.
1987 год.
Московский монетный
двор.
Тираж: 700 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр – 60 мм;
вес – 119,72 г
Инв. № 1757.

Murtuza Məmmədov (Bülbül)
(1897-1961) – müğənni, pedaqoq,
Azərbaycan peşəkar vokal sənəti-
nin banisi.

Муртуза Мамедов (Бюльбюль)
(1897-1961) – певец, педагог, осно-
вположник профессионального
вокального искусства в Азербайд-
жане.

Soltan Məcid Əfəndiyevin
anadan olmasının 100 il-
liyinə həsr edilmiş medal.

Müəllif: N.Dadaşov.

1987-ci il.

Moskva zərboxanası.

Tiraj: 250 ədəd.

Material: tompak.

Ölçüsü: diametr – 60 mm;

Çəkisi – 121,35 q

İnv. №2188.

Медаль, посвященная
100-летию со дня рождения
Солтан Меджида Эфенди-
ева.

Автор: Н.Дадашев.

1987-й год.

Московский монетный
двор.

Тираж: 250 экз.

Материал: томпак.

Размер: диаметр –
60 мм; вес – 121,35 г

Инв. №2188.

Soltan Məcid Əfəndiyev (1887-1938)
- həkim, publisist, ictimai-siyasi xa-
dim, Azərbaycanca sosial-demokrat
və bolşevik hərəkatının fəal üzvü.
в Азербайджане.

Солтан Меджид Эфендиев (1887-
1938) - врач, публицист, обще-
ственно-политический деятель,
активный деятель социально-де-
мократического и большевист-
ского движения

Fuad Əbdurəhmanovun
anadan olmasının 75 illi-
yinə həsr edilmiş medal.
Müəllif: N.Dadaşov.
1988-ci il.
Moskva zərxbanası.
Tiraj: 500 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi – 100,09 q
İnv. № 2182.

Медаль, посвященная
75-летию со дня рождения
Фуада Абдурахманова.
Автор: Н.Дадашев.
1988 год.
Московский монетный
двор.
Тираж: 500 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр –
60 мм; вес – 100,09 г
Инв. № 2182.

Fuad Əbdurəhmanov (1915-1971)
– rəssam, heykəltəraş, relyefli təs-
virlərin tarixi şəxsiyyətlərə həsr
edilmiş monumental heykəllərin
müəllifi. Medalın arxa tərəfində
F.Əbdürəhmanovun müəllifi old-
uğu Nizaminin Bakıdakı heykəlinin
(1949-cu il) təsviri verilmişdir.

Фуад Абдурахманов (1915-1971)
– художник, скульптор, автор ре-
льефных изображений и мону-
ментальных скульптур, посвящен-
ных историческим личностям. На
оборотной стороне медали дано
изображение памятника Низами
в Баку (1949 г.), автором которого
является Ф.Абдурахманов.

Niyaziyə həsr olunmuş medal.
Müəllif: N.Dadaşov.
1990-cı il.
Moskva zərxbanası.
Tiraj: 500 ədəd.
Material: tompak.
Ölçüsü: diametr – 60 mm;
Çəkisi – 126,19 q
İnv. №2184.

Медаль, посвященная
Ниязи.
Автор: Н.Дадашев.
1990 год.
Московский монетный
двор.
Тираж: 500 экз.
Материал: томпак.
Размер: диаметр –
60 мм; вес – 126,19 г
Инв. №2184.

Niyazi Tağızadə-Hacıbəyov (1912-1985) – dirijor, bəstəkar, Azərbaycanın və SSRİ-nin Xalq artisti. Klassik musiqi əsərlərinin müəllifidir.

Ниязи Тагизаде-Гаджибеков (1912-1985) - дирижер, композитор, народный артист Азербайджана и СССР. Автор классических музыкальных произведений.

Nəriman Nərimanova həsr olunmuş medal.

Müəllif: N.Dadaşov.

1991-ci il.

Moskva zərxbanası.

Tiraj: 500 ədəd.

Material: tompak.

Ölçüsü: diametr – 60 mm;

Çəkisi – 119,6 q

İnv. №814.

Медаль, посвященная Нариману Нариманову.

Автор: Н.Дадашев.

1991 год.

Московский монетный двор.

Тираж: 500 экз.

Материал: томпак.

Размер: диаметр – 60 мм; вес – 119,60 г

Инв. №814.

Nəriman Nərimanov (1870-1925) – həkim, yazıçı, publisist, ictimai-siyasi və dövlət xadimi. Azərbaycan SSR-nin ilk rəhbəri (müvəqqəti İnqilab Komitəsinin (1920-1921) və Xalq Komissarları Sovetinin (1920-1922) sədri).

Нариман Нариманов (1870-1925) - врач, писатель, публицист, общественно-политический и государственный деятель. Первый руководитель Азербайджанской ССР (председатель Временного Революционного Комитета (1920-1921) и председатель Совета Народных Комиссаров (1920-1922)).

Qara Qarayevə həsr olunmuş medal.

Müəllif: N.Dadaşov.

1991-ci il.

Moskva zərbxanası.

Tiraj: 500 ədəd.

Material: tompak.

Ölçüsü: diametr – 60 mm;

Çəkisi– 122,72 q

İnv. №2187.

Медаль, посвященная
Гара Гараеву.

Автор: Н.Дадашев.

1991 год. Московский
монетный двор.

Тираж: 500 экз.

Материал: томпак.

Размер: диаметр –
60 мм; вес – 122,72 г

Инв. № 2187.

Qara Qarayev (1918-1982) - bəstəkar, pedaqoq, alim, ictimai xadim, Azərbaycanın və SSRİ-nin Xalq artisti. Klassik musiqi əsərlərinin bütün dünyada məşhur olan “Yeddi gözəl” baletinin və b. müəllifidir.

Гара Гараев (1918-1982) - композитор, педагог, ученый, общественный деятель, народный артист Азербайджана и СССР. Автор классических музыкальных произведений, всемирно известного балета «Семь красавиц» и др.

Mir Əsədulla Mirqasımovun anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilmiş medal.

Müəllif: H.Haqqverdiyev.
1984-cü il.

Leningrad zərxbanası.

Tiraj: 400 ədəd.

Material: tompak.

Ölçüsü: diametr – 60 mm;

Çəkisi – 110,17 q

İnv. № 815.

Медаль, посвященная 100-летию со дня рождения Мирасадуллы Миргасимова.

Автор: Г.Хагвердиев.

1984 год. Ленинградский монетный двор.

Тираж: 400 экз.

Материал: томпак.

Размер: диаметр – 60 мм; вес – 110,17 г

Инв. № 815.

Mir Əsədulla Mirqasımov (1883-1958) - Azərbaycanın ilk alim cərrahı, elmi-praktiki cərrahiyənin, urologiya sahəsində tədqiqatların banilərindən biri. Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının ilk prezidenti.

Medalın aversində Azərbaycan dilində "M.Ə.Mir-Qasımov 1883-1958", reversində isə rus dilində "Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının ilk prezidenti. 100 il" sözləri yazılıb.

Мир Асадулла Миргасимов (1883-1958) – первый ученый-хирург Азербайджана, один из основоположников научно-практической хирургии, исследований в области урологии. Первый президент Академии Наук Азербайджана.

На аверсе медали выгравирована надпись на азербайджанском языке «М.А.Мир-Гасымов 1883-1958», на реверсе на русском языке «Первый президент Академии наук Азербайджанской ССР. 100 лет».

İlyas Əfəndiyevin anadan olmasının 100 illiyinə həsr edilmiş medal.

Müəllif: V.Muradov.

2014-cü il.

Kiyev zərboxanası.

Tiraj: 250 ədəd.

Material: yarım tompak.

Ölçüsü: diametr – 60 mm;

Çəkisi – 135,33 q

İnv. № 2193.

Медаль, посвященная 100-летию со дня рождения Ильяса Эфендиева.

Автор: В.Мурадов.

2014 год.

Киевский монетный двор.

Тираж: 250 экз.

Материал: полутомпак.

Размер: диаметр – 60 мм; вес – 135,33 г

Инв. № 2193.

İlyas Əfəndiyev (1914-1996) – nasir, dramaturq, XX əsrin ikinci yarısı Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrindən biri.

Ильяс Эфендиев (1914-1996) – прозаик, драматург, один из видных представителей азербайджанской литературы второй половины XX века.

Kompüter yığımı: Bənövşə Ələkbərova
Dizayner: Aynurə İsmayılova
Fotoqraf: Mirnaibli Həsənoğlu

